

Sygn. akt IV U 70/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st.sekr.sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 14 listopada 2012 roku nr (...)

w sprawie J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu J. P. emeryturę począwszy od dnia 4 czerwca 2012r.;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz J. P. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 70/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 7 czerwca 2013 roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 14 listopada 2012 roku odmówił J. P. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż odwołujący nie spełnia warunków, od których zależy prawo do emerytury. Ubezpieczony nie posiada bowiem do dnia 1.01.1999 r. udokumentowanego okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat, lecz wynoszący ponad 23 lata, co więcej nie wykazał wymaganych co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, co nie daje podstaw do przyznania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. P. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, podnosząc iż spełnia wszystkie ustawowe przesłanki do przyznania przedmiotowego świadczenia, gdyż posiada ponad 25 lat okresów zatrudnienia oraz ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach na stanowiskach kierowcy i dekarza.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny domagał się jego oddalenia, powołując argumentację z zaskarżonej decyzji i podnosząc dodatkowo, że ZUS nie uwzględnił do stażu pracy okresu od 2.09.1968 r. do 9.07.1971 r., gdyż przedłożony przez ubezpieczonego środek dowodowy w postaci legitymacji ubezpieczeniowej budzi wątpliwości ze względu na brak strony paszportowej w tym dokumencie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

J. P. urodzony dnia (...) ukończył 61 lat. Ubezpieczony w latach 1968-1971 uczęszczał do Przyzakładowej Szkoły Zawodowej dla Pracujących. Była to Szkoła przy (...) Przedsiębiorstwie (...). W tym czasie, w okresie od 2.09.1968 r. do 9.07.1971 r. pozostawał w stosunku pracy z powyższym Przedsiębiorstwem jako młodociany w celu nauki zawodu. Przez 3 dni w tygodniu uczęszczał na teoretyczne zajęcia szkolne, a przez 3 dni normalnie pracował pod nadzorem instruktora po 8 godzin dziennie. Otrzymywał za wykonaną pracę co miesiąc wynagrodzenie w wysokości wynikającej z legitymacji ubezpieczeniowej. Pracował jako młodociany mechanik samochodowy na hali przy samochodach. Zakład pracy potwierdzał mu w legitymacji ubezpieczeniowej zatrudnienie.

Dowód:

- akta ZUS – w szczególności legitymacja ubezpieczeniowa,
- dokumenty dołączone do odwołania – k. 10-179, w tym świadectwa szkolne i świadectwo ukończenia szkoły zawodowej – k. 28-30,
- zeznania odwołującego się – k. 46-47.

Następnie w okresie od 7.11.1973 r. do 28.02.1978 r. ubezpieczony będąc zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) pracował na stanowisku kierowcy cementosamochodu. Przez cały okres tej pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (z wyjątkiem 3 dni w lipcu 1974 r. kiedy przebywał to na urlopie bezpłatnym) ubezpieczony jeździł takim samochodem ciężarowym o ładowności ponad 30 ton, przewożąc cement na różne budowy. W tym Przedsiębiorstwie nie było samochodów osobowych, tylko dyrektor posiadał samochód służbowy W..

Dowód:

- akta ZUS,
- zeznania odwołującego się – k. 46-47.

Kolejno w okresie od 10.04.1979 r. do 31.05.1991 r. odwołujący pracował jako dekarz w Przedsiębiorstwie (...) w K.. W tym czasie w okresach od 30.06.1979 r. do 15.02.1982 r. przebywał na urlopie bezpłatnym pracując eksportowo również jako dekarz na W., a w okresie 2.04.1987 r. do 1.03.1989 r. w Czechosłowacji. W przedmiotowym Przedsiębiorstwie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace związane z kryciem dachów. Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy kryjąc dachy papą i blachą, stąd też w świadectwie pracy z tego zakładu pracy w stanowisku pracy wpisano „blacharz-dekarz”.

Dowód:

- akta ZUS,
- dokumenty dołączone do odwołania – k. 10-179, w tym świadectwa pracy – k. 43, 85-86
- zeznania odwołującego się – k. 46-47.

Następnie w okresach od 23.07.1991 r. do 25.02.1992 r. oraz od 6.06.1992 r. do 31.03.1993 r. odwołujący był zatrudniony w (...) K. również pracując jako dekarz. W czasie tego zatrudnienia pracował także na eksporcie w R..

Prace dekarские wykonywał wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pomimo, iż tak jak powyżej w świadectwie pracy ubezpieczonego wpisano jako jego stanowisko pracy „blacharz-dekarz”.

W kolejnym okresie zatrudnienia, tj. od 25.06.1993 r. do 28.02.1994 r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w K. oraz (...) Sp. z o.o. pracując również jako dekarz w (...) (...), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Cały czas zajmował się kryciem dachów, innych prac nie wykonywał.

Dowód:

- akta ZUS,

- dokumenty dołączone do odwołania – k. 10-179, w tym umowy o pracę, świadectwa pracy – k. 53, 63-64, 88, 92, 102, 135

- zeznania odwołującego się – k. 46-47.

Następnie w okresie od 23.08.1994 r. do 16.09.1997 r. odwołujący pracował w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) S.A. w K., a w okresie od 17.09.1997 r. do 31.12.1998 r. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w K.. W tych okresach ubezpieczony jak uprzednio stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace dekarские na dachach pracując między innymi na kombinacie w (...), w N. przy (...) oraz w S.. Pomimo, iż w świadectwach pracy wpisywano również stanowisko blacharza odwołujący nie wykonywał jakichkolwiek prac blacharskich, które nie byłyby związane z kryciem dachów i nie byłyby wykonywane w ramach prac dekarских na dachach.

Dowód:

- akta ZUS,

- dokumenty dołączone do odwołania – k. 10-179, w tym umowy o pracę, świadectwa pracy – k. 44, 47,58, 80-81, 82-83, 95, 96,98, 109, 113, 119-120, 122-123, 131, 138-140

- zeznania odwołującego się – k. 46-47.

Przedmiotowy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zalegające w aktach organu emerytalnego i zgromadzone w trakcie postępowania, jak również w oparciu o zeznania odwołującego się.

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Poza tym treść i forma tych dokumentów nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Wiarygodne w ocenie Sądu były także zeznania odwołującego się. Korespondowały one z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Depozycje te nie zawierały żadnych wewnętrznych sprzeczności, były logiczne i spójne. Razem wzięte dały pełny i jasny obraz badanej rzeczywistości.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie czy J. P. przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy w zaskarżonej decyzji stwierdził nie tylko brak 15 lat pracy w warunkach szczególnych, ale również podniósł nie udowodnienie przez ubezpieczonego osiągnięcia na dzień

1.01.1999 r. 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie uwzględnił 23 lata, 5 miesięcy i 1 dzień takich okresów.

Z powyższych względów zwrócić uwagę należy na regulację zawartą w art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 ze zm.) zgodnie, z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, tj. 60 lat życia dla mężczyzny, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (czyli w dniu 1.01.1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzny.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż biorąc pod uwagę czas, kiedy odwołujący w okresie od 2.09.1968 r. do 9.07.1971 r. był zatrudniony jako młodociany w celu nauki zawodu uczęszczając jednocześnie do Przychodniowej Szkoły Zawodowej dla Pracujących to spełnia on powyższy warunek 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresami składkowymi jest okres zatrudnienia młodocianych na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1.01.1975 roku. Identyczną regulację zawierał art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 października 1991 roku o rewalforyzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. nr 104 poz. 450 ze zm.). Owyymi przepisami obowiązującymi przed dniem 1.01.1975 r. były w tym zakresie ustawa z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz.U. z 1958 r. Nr 45, poz. 226) oraz rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 14 lutego 1959r. w sprawie dokształcania oraz kontroli nauki zawodu młodocianych zatrudnionych w zakładach pracy (Dz.U. z 1959 r. Nr 17, poz. 99).

W judykaturze za ugruntowane należy uznać poglądy, że przy ustalaniu przedmiotowego okresu składkowego należy badać spełnienie warunków określonych w przepisach o zatrudnieniu młodocianych, obowiązujących w okresie wskazanym przez zainteresowanego jako okres zatrudnienia (zob. wyrok SN z dnia. 2.02.2000r., II uKN 349/99, OSNP 2001/11/398). Za takie okresy uważa się okresy uczęszczania do szkół uczniów, którzy oprócz wykonywania obowiązku nauki teoretycznej, pozostają w stosunku pracy młodocianego pracownika, jeżeli chodzi o zajęcia praktyczne. Okresem składkowym jest okres zatrudnienia wykonywanego na podstawie indywidualnej umowy między zakładem pracy a szkolącym się młodocianym, a więc nie jest takim okresem okres praktyki odbywanej w zakładzie pracy na podstawie umowy zawartej między szkołą a zakładem pracy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 10 maja 1994 r. III AUr 129/94, OSAiSN 1994/7-8 poz. 52; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 20 stycznia 1999 r. III Aua 754/98, OSA 1999/6 poz. 33). Okresy wykonywania zajęć praktycznych w ramach tzw. praktyki warsztatowej wynikające z procesu kształcenia uczniów szkół zawodowych i objęte jedynie stosunkiem typu administracyjno-prawnego między uczniem a szkołą, nie mogą być uznane za okresy równorzędne z okresami zatrudnienia (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17.12.1991 r., III Aur 277/91, OSA 1992/9/46).

W omawianym stanie faktycznym na gruncie powyższych przepisów nie może być wątpliwości, iż odwołujący był zatrudniony w okresie od 2.09.1968 r. do 9.07.1971 r. w Przedsiębiorstwie (...) w K. i pracował w wymiarze 3 dni tygodniowo uczęszczając jednocześnie do Przychodniowej Szkoły Zawodowej dla Pracujących. Nie odbywało się to w ramach zwykłej praktyki zawodowej na podstawie umowy zawartej między szkołą a zakładem pracy, lecz na podstawie łączącego strony stosunku pracy. Pomimo niezachowania się umowy o pracę taki wniosek można wysunąć jednoznacznie choćby z legitymacji ubezpieczeniowej odwołującego, gdzie widnieją wpisy przedmiotowego pracodawcy potwierdzające to zatrudnienie oraz wykazujące wysokość wynagrodzenia, które otrzymywał wówczas ten młodociany pracownik. Twierdzenia organu rentowego w tym zakresie, iż dokument w postaci legitymacji budzi wątpliwości z powodu braku strony paszportowej na podstawie, które stwierdza się kogo on dotyczy należy uznać za niezasadne właśnie wobec faktu, bezproblemowej identyfikacji jej właściciela (choćby w postaci zdjęcia i podpisu) oraz odpowiednich wpisów z zakładów pracy w których pracował odwołujący. Analiza stanu faktycznego sprawy i regulacji

przepisów wskazanej ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy oraz rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 14 lutego 1959r. w sprawie doksztalcania oraz kontroli nauki zawodu młodocianych zatrudnionych w zakładach pracy prowadzi do jednoznacznego wniosku, że odwołujący był w tym okresie zatrudniony jako pracownik młodociany w celu nauki zawodu.

Mając zatem na uwadze powyższy okres pracy ubezpieczonego należy stwierdzić, iż spełnia on ustawowy warunek do przyznania wcześniejszej emerytury w postaci co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Odnosząc się do kolejnej przesłanki dotyczącej udokumentowania co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych zwrócić uwagę należy na regulację zawartą w art. 32 wyżej powołanej ustawy. Zgodnie z tym przepisem ubezpieczonymi urodzonymi przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącymi pracownikami (o których mowa w ust 2-3 tegoż artykułu), zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 – tj. 65 lat w przypadku mężczyzn. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa powyżej, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepis art. 32 ust. 4 powołanej ustawy stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za owe przepisy dotychczasowe wymienione zarówno w art. 32 ust. 2 jak i w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. 1982 r. Nr 40 poz. 267 ze zm.).

Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 lutego 2002 roku (sygn. akt III CZP 30/2001, opubl. OSNAPiUS 2002/10 poz. 243) zawarte w art. 32 ust. 4 ustawy odesłanie do przepisów dotychczasowych, sankcjonujących obowiązywanie rozporządzenia, można odnosić tylko do tych przepisów rozporządzenia, które regulują materię określoną w przepisie ustawy, a więc wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk, oraz warunki, na jakich osobom wykonującym te prace przysługuje prawo do emerytury. Zachowały zatem moc przepisy § 4-8a określające wiek emerytalny i okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, przepisy § 9-15 określające wiek emerytalny i warunki przechodzenia na emeryturę osób zatrudnionych w szczególnym charakterze, a ponadto przepis § 3 określający ogólny wymagany okres zatrudnienia oraz przepis § 2 ust. 1 stanowiący, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie zatem z § 4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż J. P. spełnia wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury. Otóż ukończył 61 lat, posiada wymagany okres ogólnego stażu pracy, bo wynoszący ponad 25 lat, jak również legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach objętych wykazem A cytowanego rozporządzenia wynoszącym co najmniej 15 lat pracy.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż zgodnie z art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. To sprawia, że fakt zatrudnienia, bądź jego brak w warunkach szczególnych może być dowodzony za pomocą każdego środka dowodowego, w tym z zeznań strony.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody między innymi z zeznań odwołującego w sposób jednoznaczny potwierdziły, że J. P. w okresie od 7.11.1973 r. do 28.02.1978 r. będąc zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (poza 3 dniami, kiedy przebywał na urlopie bezpłatnym) pracował na stanowisku kierowcy cementosamochodu o ładowności ponad 30 ton, przewożąc cement na różne budowy. Wskazana zatem praca określona jest w Wykazie A Dziale VIII, pkt 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Ponadto w następnych okresach zatrudnienia w różnych zakładach pracy począwszy od Przedsiębiorstwa (...) w K., a kończąc na (...) Sp. z o.o. w K. w latach 1979-1998 odwołujący wykonywał prace dekararskie nie wykonując przy tym innych prac. Praca ta polegała na pokrywaniu i naprawianiu dachów materiałami dekararskimi, tj. papą, blachą, dachówkami itp. Z samej więc definicji tego zawodu wynika, iż ubezpieczony używał również blachy, jednak tylko przy pracach dotyczących krycia dachów. Stąd też pracodawcy często w świadectwach pracy ujmowali jego stanowisko pracy jako blacharz – dekarz, co nie zmienia faktu, iż wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace dekararskie. Również podczas prac eksportowych w powyższych latach między innymi w Czechosłowacji pracował w ten sam sposób, pomimo, iż w dokumentacji czasem wpisywano stanowisko cieśli. Wiązało się to z tym, że w ramach prac dekararskich sporadycznie zachodziła konieczność wymiany krokwi czy też innego drewnianego elementu dachu. Wykonywane zatem przez ubezpieczonego w latach 1979-1998 prace dekararskie są wymienione w Wykazie A Dziale V, pkt 9 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Nawet gdyby wyłączyć ze stażu pracy odwołującego okresy, kiedy pracował na eksporcie zagranicą z wpisem stanowiska cieśla, to i tak biorąc pod uwagę pozostałe opisane w stanie faktycznym okresy pracy na stanowiskach kierowcy cementowozu oraz dekarza spełnia on wymagany warunek co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze, działając na mocy wskazanych przepisów oraz art. 477^{((14))} § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję przyznając odwołującemu emeryturę od dnia 4.06.2012 r., tj. od dnia złożenia wniosku oraz zasądził od ZUS Oddział w T. na rzecz odwołującego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na podstawie § 12 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).